

Bruxelles, den 2. oktober 2025
(OR. en)

13386/25

SOC 632
ANTIDISCRIM 88
FREMP 255

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Tidl. dok. nr.:	12742/25
Vedr.:	Udkast til Rådets konklusioner om social inklusion af personer med handicap gennem fremme af en selvstændig tilværelse – <i>Godkendelse</i>

1. Formandskabet har udarbejdet et udkast til Rådets konklusioner om social inklusion af personer med handicap gennem fremme af en selvstændig tilværelse.
2. Konklusionerne blev gennemgået af Socialgruppen den 14. juli og den 10. september 2025.
3. Der er opnået principiel enighed om tekstudkastet, jf. bilaget til denne note¹.
4. De Faste Repræsentanternes Komité opfordres til at fremsende udkastet til konklusioner i bilaget til denne note til EPSCO-Rådet med henblik på godkendelse på samlingen den 17. oktober 2025.

¹ Der er foretaget mindre tekniske ændringer i teksten.

**Social inklusion af personer med handicap
gennem fremme af en selvstændig tilværelse**

Udkast til Rådets konklusioner

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION, SOM BEMÆRKER FØLGENDE:

1. Den Europæiske Union bygger på værdierne menneskelig værdighed, frihed, lighed og respekt for menneskerettighederne og har forpligtet sig til at bekæmpe forskelsbehandling, herunder på grund af handicap som fastsat i traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
2. I 2021 hilste Rådet for Den Europæiske Union strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 ("EU's handicapstrategi")² velkommen og godkendte den. Strategien støtter gennemførelsen af De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD), som er indgået af Unionen og ratificeret af alle medlemsstater, samt den europæiske søjle for sociale rettigheder, navnlig princip 17, som understreger betydningen af social inklusion og lige muligheder for personer med handicap.
3. I EU's handicapstrategi anføres det, at medlemsstaterne og alle EU's institutioner og agenturer gennem målrettede foranstaltninger og integrering af handicapaspektet bør tilgodese behovene hos personer med handicap, når de udformer, gennemfører og overvåger politikker, lovgivning og finansieringsprogrammer. Den fremmer også et tværsektorielt perspektiv.

² 9749/1/21 REV 1.

4. Retten til et selvstændigt liv er nedfældet i artikel 19 i UNCRPD, som forpligter deltagerstaterne til at træffe effektive foranstaltninger til at gøre det lettere for personer med handicap fuldt ud at nyde retten til et selvstændigt liv samt fuldt ud at blive inkluderet og deltage i samfundet. Kommissionens meddelelse "Vejledning om en selvstændig tilværelse og inklusion i samfundslivet for personer med handicap i forbindelse med EU-finansiering" ("Kommissionens vejledning om en selvstændig tilværelse") indeholder praktiske anbefalinger til medlemsstaterne om anvendelsen af EU-midler til at støtte investeringer og strukturreformer for at fremme en selvstændig tilværelse for personer med handicap og støtte nationale og regionale bestræbelser på at gennemføre UNCRPD.
5. Ifølge forskning i 2020³⁴ anslås det, at over en million personer med handicap under 65 år og over to millioner personer med handicap over 65 år boede på institutioner i EU. På trods af de fremskridt, der er gjort, befinder medlemsstaterne sig på forskellige stadier i udviklingen af betingelserne for en selvstændig tilværelse. Som følge heraf støder mange personer med handicap stadig på hindringer med hensyn til fuldt ud at udøve deres ret til at vælge og have kontrol over beslutninger vedrørende deres liv, herunder hvor, hvordan og med hvem de bor. Der er derfor behov for en yderligere indsats på både EU-plan og nationalt plan for at sikre, at personer med handicap fuldt ud kan udøve deres ret til at leve i samfundet på lige fod med andre.

³ Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion og S. Grammenos, *COVID-19 and persons with disabilities – Statistics on health, care, isolation and networking*.

⁴ Forskning viser, at antallet af børn, voksne og ældre med handicap på døgninstitutioner er fortsat med at stige i de seneste år, *Eurofound (2024), Paths towards independent living and social inclusion in Europe*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg.

6. Passende, integreret og løbende levering af personcentrerede lokale støttetilbud såsom personlig bistand, støttet beslutningstagning og støttenetværk er afgørende for den fulde inklusion af personer med handicap i samfundet og for at forebygge isolation fra eller udskillelse af samfundet. Der er også behov for foranstaltninger til at tackle vedvarende hindringer, der forhindrer personer med handicap i at få adgang på lige fod med andre til lokale tjenester og faciliteter for den brede befolkning, herunder til tilgængelige og ikke-segregerede opholdssteder, som kan antage mange former, fra individuelle boliger til samlivsordninger og forskellige former for lejemål.
7. Det er afgørende at støtte kvalitetsarbejde og rimelige arbejdsvilkår i plejesektoren for at forbedre professionaliseringen af pleje, levere langtidsplejetjenester af høj kvalitet og adressere kvalifikationsbehov og mangel på arbejdskraft. Samtidig bør medlemsstaterne, også i erkendelse af den vigtige rolle, som kvinder spiller som uformelle omsorgspersoner, blive bedre til at identificere ikkeprofessionelle omsorgspersoner og støtte dem i deres plejearbejde gennem foranstaltninger såsom retten til aflastning for omsorgspersoner og støttetjenester.
8. Bestræbelserne på at sikre en selvstændig tilværelse og inklusion for personer med handicap hæmmes af hindringer for adgang til sociale tjenester og sundhedsydelser, førskoleundervisning og børnepasning, uddannelse, beskæftigelse, kultur, sport og fritidsaktiviteter på lige fod med andre, herunder på grund af manglende tilgængelighed og rimelig tilpasning på disse områder. Det er derfor vigtigt at sikre, at lokale tjenester og faciliteter, der er til rådighed for den brede befolkning, også er tilgængelige på lige fod for personer med handicap og imødekommer deres behov. Som understreget i UNCRPD fremmer anvendelsen af universelle designprincipper i forbindelse med skabelsen af nye tjenester og omgivelser lige adgang for alle og mindsker afhængigheden af senere tilpasninger.

9. Økonomisk overkommelig kompenserende teknologi og innovative tilgængelige teknologiske løsninger spiller en afgørende rolle med hensyn til at muliggøre en selvstændig tilværelse, f.eks. gennem udvikling og tilgængelighed af udstyr og software, der letter kommunikation, mobilitet og adgang til information, ved at yde hjemme- og fjernpleje til personer med handicap, herunder i landdistrikter og fjerntliggende områder. Desuden er adgang til informations- og kommunikationsteknologier og -tjenester, herunder gennem udvikling af digitale færdigheder, en forudsætning for at sikre, at personer med handicap kan udøve deres rettigheder, herunder retten til ytringsfrihed, og kan navigere i deres lokalsamfund uden at støde på hindringer for deres deltagelse i samfundet. Til dette formål bidrager det europæiske tilgængelighedsdirektiv, der støttes af AccessibleEU-aktiviteter, til at forbedre tilgængeligheden i EU.
10. Krisesituationer påvirker personer med handicap uforholdsmæssigt og forværrer ofte allerede eksisterende sårbarheder og uligheder. Personer med handicap støder stadig på hindringer, der forhindrer dem i fuldt ud at drage fordel af og få adgang til nødhjælp på lige fod med andre, og udformningen og leveringen af bistand er fortsat ikke tilstrækkeligt tilpasset deres behov. Det er også vigtigt at tage hånd om dette problem, herunder gennem nødplaner, i forbindelse med muliggørelsen af en selvstændig tilværelse.
11. Der bør ved foranstaltninger til fremme af en selvstændig tilværelse tages hensyn til de mange og overlappende former for forskelsbehandling og ringere vilkår, der kan præge personer med handicap. Især kvinder, børn og ældre med handicap oplever ofte forskellige hindringer, realiteter og behov og er i øget risiko for udstødelse. Kvinder og piger med handicap er også ofte i større risiko for vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller uagtsom behandling, mishandling eller udnyttelse. For at fremme deres fulde og lige deltagelse på alle områder og deres ret til at leve i samfundet på lige fod med andre kræves der derfor særlige hensyn og tilpassede foranstaltninger til imødekommelse af deres specifikke behov,

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL i overensstemmelse med deres kompetencer og under hensyntagen til nationale forhold:

12. at udvikle eller yderligere forbedre foranstaltninger til fremme af en selvstændig tilværelse for personer med handicap i overensstemmelse med strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030, alt efter hvad der er relevant, og med henblik på at opfylde forpligtelserne i UNCRPD, navnlig forpligtelserne i artikel 19,
13. ved udarbejdelsen af politikker, strategier og tiltag at trække på eksisterende viden og bedste praksis under hensyntagen til den tilgang, der er afspejlet i Kommissionens vejledning om en selvstændig tilværelse, navnlig med hensyn til effektiv anvendelse af EU-midler til at fremme en selvstændig tilværelse for personer med handicap, og, hvor det er relevant, gøre brug af den støtte, der ydes af ressourcecentret AccessibleEU,
14. at støtte interventioner, der skal gøre det muligt for personer med handicap at leve selvstændigt i samfundet, herunder ved at sikre adgangen til tilgængelige, økonomisk overkommelige og ikke-segregerede opholdssteder og den støtte, der er nødvendig for at muliggøre en selvstændig tilværelse, samtidig med at individuelle valg respekteres, og der tages hensyn til individuelle omstændigheder og behov,
15. at styrke høringen af og fremme den aktive inddragelse af personer med handicap på alle niveauer i udarbejdelsen, gennemførelsen og overvågningen af tiltag og politikker, der vedrører dem, herunder gennem deres repræsentative organisationer,

16. at fremme adgangen til og den økonomiske overkommelighed af personcentrerede støttetjenester såsom personlig bistand, kompenserende teknologi, tilgængelige informations- og kommunikationsteknologier og -tjenester, støttet beslutningstagning og organiserede støttesystemer (f.eks. peerstøtte, centre for en selvstændig tilværelse og støttede boligforhold),
17. at sikre, at tjenester, der er tilgængelige for den brede befolkning, også er tilgængelige, økonomisk overkommelige, inklusive og kan tilpasses personer med handicap, og at de leveres på en koordineret måde,
18. at levere uddannelse til tjenesteudbydere for at lette personcentreret støtte og levering af tjenesteydelser i samfundet med henblik på at støtte en selvstændig tilværelse i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap,
19. at oplyse personer med handicap, herunder nuværende beboere i institutioner og deres familier, om deres rettigheder og muligheder med hensyn til opholdssteder og tilbyde den nødvendige støtte og vejledning i beslutningsprocessen, herunder gennem individuelle planer og sagsstyring,
20. om nødvendigt at øge tilgængeligheden af økonomisk overkommelige, tilgængelige, inklusive, ikke-segregerede og sikre opholdssteder i lokalsamfund for at forebygge hjemløshed og dårlige boligforhold og lette en selvstændig tilværelse,

OPFORDRER EUROPA-KOMMISSIONEN TIL:

21. under hensyntagen, hvor det er relevant, til de afsluttende bemærkninger om Den Europæiske Unions kombinerede anden og tredje periodiske rapport fra De Forenede Nationers Komité for Rettigheder for Personer med Handicap fortsat at have fokus på at fremme og sikre en selvstændig tilværelse, når der fremlægges initiativer og tiltag som led i anden halvdel af strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030, og lukke eventuelle resterende politiske huller, samtidig med at nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet og mangfoldigheden af systemer i medlemsstaterne respekteres fuldt ud,

22. i forbindelse med forberedelsen af initiativer og foranstaltninger at høre og aktivt inddrage relevante interessenter, særlig personer med handicap gennem de organisationer, som repræsenterer dem, og den europæiske handicapplatform,
23. at vurdere, hvordan det indre marked for kompenserende teknologier fungerer, og vurdere behovet for yderligere foranstaltninger vedrørende produkters støtteberettigelse og certificering med henblik på at forbedre adgangen til og lette den frie bevægelighed for kompenserende teknologier,
24. at fremme og lette kapacitetsopbygning, gensidig læring og udveksling af god praksis mellem medlemsstaterne i samarbejde med de organisationer, der repræsenterer personer med handicap, med henblik på at styrke forståelsen af den menneskerettighedsbaserede tilgang til inklusion af handicap, videnbasen vedrørende områder såsom tilgængelighed og en selvstændig tilværelse, herunder personlig bistand til personer med handicap, og metoder til at forbedre arbejdsvilkårene i plejesektoren og støtte uformelle plejere og personlige assistenter,
25. at forbedre tilgængeligheden af kønsopdelte data om og foretage en analyse, der omfatter Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE) og Eurofound, af situationen for personer med handicap, der lever under forskellige boligforhold i hele Unionen, herunder med hensyn til livskvalitet og inklusion i samfundet og deres relative omkostninger og fordele, med henblik på at uddybe forståelsen af hindringerne og succesfaktorerne for at sikre en selvstændig tilværelse under hensyntagen til individuelle valg, omstændigheder og behov,

26. at arbejde hen imod systematisk integration af handicapaspektet i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap i alle EU-politikker og ved, hvor det er relevant, at integrere handicapinkluderende foranstaltninger og tilgængelighedsforanstaltninger i centrale EU-strategier såsom EU-strategien for en beredskabsunion, den fremtidige handlingsplan om gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, den fremtidige EU-plan for økonomisk overkommelige boliger, den fremtidige EU-strategi for bekæmpelse af fattigdom og ved udformningen af en fremtidig selvstændig EU-strategi på højt plan for ligestilling mellem kønnene for perioden efter 2025 for at sikre, at de gavner personer med handicap, og tager hensyn til behovet for at fjerne hindringer og bekæmpe forskelsbehandling, som personer med handicap står over for,
27. at udarbejde omfattende retningslinjer for, hvordan man handler i nødsituationer, der er tilpasset alle typer af funktionsnedsættelser (herunder fysiske, mentale, intellektuelle eller sensoriske), og for, hvordan man sikrer tilgængelighed og inklusion, samt for uddannelse af akuthjælpere, så de kan genkende forskellige typer af funktionsnedsættelser, og hvordan de kan handle i overensstemmelse hermed.
-

Referencer

1. EU-institutionerne

Den europæiske søjle for sociale rettigheder

Europa-Kommissionen: Generalsekretariatet, *Den europæiske søjle for sociale rettigheder*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2017.

2. EU-lovgivning

Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2102 af 26. oktober 2016 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer (EUT L 327 af 2.12.2016, s. 1).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 70).

3. Rådet for Den Europæiske Union

Rådets henstilling af 8. december 2022 om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet 2022/C 476/01 (ST/13948/2022/INIT) (EUT C 476 af 15.12.2022, s. 1).

Rådets konklusioner om strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 (9749/1/21 REV 1).

Rådets konklusioner om inklusion af personer med handicap på arbejdsmarkedet (15134/22).

Rådets konklusioner om Den Europæiske Revisionsrets særberetning 20/2023 – "Støtte til personer med handicap" (15575/23).

Rådets konklusioner om fremme af social inklusion af personer med handicap gennem beskæftigelse, rimelig tilpasning og rehabilitering (16543/24).

4. Europa-Parlamentet

EU's strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 – Resultater og perspektiver, Temaafdelingen for Borgernes Rettigheder og Konstitutionelle Anliggender, Generaldirektoratet for Interne Politikker, PE 767.095 – november 2024.

5. Europa-Kommissionen

Europa-Kommissionen, Meddelelsen "En Union med lige muligheder: Strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030" (COM(2021) 101 final).

Europa-Kommissionen, Vejledning om en selvstændig tilværelse og inklusion i samfundslivet for personer med handicap i forbindelse med EU-finansiering (C(2024) 7897 final).

Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion og S. Grammenos, *COVID-19 and persons with disabilities – Statistics on health, care, isolation and networking*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2021.

Europa-Kommissionen: Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion, *Report on access to essential services in the EU*, arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024.

6. Eurofound

Eurofound (2024), *Paths towards independent living and social inclusion in Europe*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg.

7. De Forenede Nationer

FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap, General comment No. 5 (2017) on Article 19 – the right to live independently and be included in the community.

Afsluttende bemærkninger om Den Europæiske Unions kombinerede anden og tredje periodiske rapport, FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap, CRPD/C/EU/CO/2-3.
